

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний педагогічний університет
імені Г. С. Сковороди

ПЕДАГОГІКА ЗДОРОВ'Я

Збірник наукових праць
VIII Всеукраїнської науково-практичної конференції
18-19 травня 2018 року

Харків-2018

фізичною і психічною патологією та соціальним неблагополуччям, є видом мультидисциплінарної професійної діяльності медичного, психолого-педагогічного та соціально-правового характеру, спрямованої на відновлення, збереження і зміцнення здоров'я і вимагає від спеціалістів цієї сфери володіння знаннями і навичками із багатьох галузей знань (медицини, психології, соціології, права тощо) та здатності в організації соціального обслуговування в лікарні та за її межами, з особливою увагою до вирішення соціальних проблем, пов'язаних зі здоров'ям.

Література

1. Данко Д.В. Соціальна робота в медичній сфері // Науковий вісник УжНУ. - Ужгород. - 2011. - С. 39-42.
2. Клос Л.Є. До питання підготовки майбутніх соціальних працівників до здоров'язбережувальної діяльності // Педагогіка і психологія професійної освіти. - 2015. - № 12. - С. 136-156.
3. Тищенко О.В. Сутність соціальної роботи як складової соціального забезпечення // Юрид. вісн. повітр. і косм. право: Наук. пр. Нац. авіац. ун-ту. - 2013. - № 3. - С. 97-101.

Костенецька Т.Г.

Харківський національний педагогічний
університет імені Г.С. Сковороди

ІЗ ЗАРУБІЖНОГО ДОСВІДУ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ

На сучасному етапі розвитку, в умовах глобалізації та стрімкої мінливості усіх сфер життя, у відповідності до вимог сучасного суспільства, побудованих на принципах рівності кожної людини, відбувається модернізація системи освіти. Кожна людина, в тому числі і особи з обмеженими можливостями, повинні бути задоволені в потребі мати якісну освіту. Задоволення особливих освітніх потреб таких осіб, відповідно до сучасних вимог суспільства, повинно бути у рамках звичного соціального оточення, чим і зумовлена поява інклюзивної освіти.

Основою інноваційного суспільства є система освіти, що покликана бути стабілізуючим фактором соціально – економічного добробуту кожної людини [1]. Посилена увага з боку держав до освіти дітей з обмеженими можливостями обумовлена результатом пошуку ефективних стратегій задля вдосконалення інтеграційних процесів у системі освіти. Результатом пошуків є прийняття багатьма країнами концепції інклюзивної освіти на законодавчому рівні, відповідно до якої кожна дитина має право на отримання якісної сучасної освіти.

Розглядом питань пов'язаних з розвитком інклюзивної освіти, присвячено багато робіт таких вчених як: І. Самохін, Н. Соколова, М. Захарчук, Н. Сигал, А. Давиденко, Н. Дубовська. Цікавим на наш погляд є зарубіжний досвід, який може бути використаний при організації навчання дітей з особливими потребами в Україні. Найбільш значущі моменти висвітлені нижче.

Огляд наукової літератури та досліджень показав, що на сьогодні, одним з найбільш дискусійним питанням є термінологічна невизначеність поняття «інклюзія» та «інклюзивна освіта». На основі проведеного дослідження наукової літератури термін «інклюзія» означає «включення» дітей з особливими освітніми потребами та дітей з інвалідністю в загальноосвітні навчальні заклади. Термін «інклюзивна освіта» є процесом при якому освітня система підлаштовується під кожного учня, до його потреб, незалежно від стану його здоров'я.

Аналізуючи досвід різних країн у сфері інклюзивної освіти, нами були визначені країни, досвід упровадження яких є прикладом для розв'язання проблем, які наявні у сучасній українській системі освіти.

Право на запровадження інклюзивної освіти, яке закріплене на законодавчому рівні в Акті про обов'язкову освіту має Фінляндія. Інклюзивна освіта для дітей даної країни забезпечується в масових школах за місцем проживання. Особливістю даної концепції є створення диференційованого навчального середовища, яке реалізується декількома способами, а саме: робота здійснюється в одному класі (досягає 25 дітей), який поділений на дві групи, на дітей з нормальним розвитком та з особливостям психофізичного розвитку, предмети викладаються двома вчителями; спеціальні класи в масових школах (до 10 дітей), з індивідуальним планом навчання кожної дитини і двома-трьома спеціальними педагогами та асистентом.

Важливим фактом є те, що в країні здійснюється підготовка фахівців з інклюзивного навчання, а також існує система державних освітньо – консультативних центрів.

На нормативно – правовому рівні, що закріплено конституцією і рядом відповідних законів, інклюзивна освіта здійснюється у США. Особливостями даної системи освіти є наявність і застосування різних моделей навчання на основі особистісно-орієнтованому підході до кожної дитини [4]. Як і в Фінляндії, створено команду спеціалістів (учитель, асистент, психолог, соціальний педагог), які покликані здійснювати на демократичних засадах надання якісного рівня освітніх послуг дітям з особливими потребами.

Після освітньої реформи в Норвегії у 1994 поступово було впроваджено інноваційні моделі інклюзивного навчання. Відповідно до положень освітньої політики «*Together to School Again*» наявне паралельне функціонування систем інклюзивної та спеціальної освіти. Дана концепція реалізується у навчанні дітей з особливими потребами в загальноосвітніх закладах із підтримкою відповідних служб супроводу (*School Support Services*), при цьому предмети загальноосвітнього циклу викладаються в масовій школі, а корекційні заняття відбуваються в спеціальній.

Італійська модель інклюзивної освіти передбачає тісну взаємодію шкіл з фахівцями організацій, що належать до сфери охорони здоров'я, які здійснюють діагностику та терапію [5]. Головна мета інклюзивної освіти – соціалізація та адаптація дітей в шкільному суспільстві з ціле направленим виховання почуття приналежності, а також виховання прийняття і поваги відмінностей, які притаманні особистості як невід'ємні риси.

Таким чином, запровадження інклюзивної освіти є необхідною характеристикою демократичного цивілізованого суспільства. Суспільство – це цілісна система, в якій важливе залучення кожного члена в різні види діяльності. Аналіз інклюзивних практик дозволив визначити, що для покращення навчання та адаптації дітей з особливими потребами в Україні, перш за все, важлива доречно сформульована база системи законодавчих актів, що дозволяє в повній мірі підтримувати концепцію інклюзивної освіти, яка приносить максимальну ефективність кожному члену освітньої системи. Адже кожна людина повинна мати можливість реалізувати своє право на освіту, а інклюзивна освіта – це шлях до задоволення освітніх потреб дітей з обмеженими можливостями.

Література

1. Давыденко А.В. Методологические принципы инклюзивного образования: определение понятий: Научное периодическое сетевое издание // Гуманитарные, социально-экономические и общественные науки (Humanities, social-economic and social sciences), 2014.
2. Індекс інклюзії: розвиток навчання та участі в життєдіяльності шкіл: посіб. / Тоні Бут; пер. з англ. – К.: ТОВ ВД «Плеяди», 2015.
3. Saloviita T. Inclusive Education in Finland: a Thwarted Development [Electronic resource] // Zeitschrift für Inklusion : Fachzeitschrift. – 2009. – Mode of access: <http://www.inklusion-online.net/index.php/inklusion-online/article/view/172/172/>
4. Захарчук М.Є. Становлення та розвиток інклюзивної освіти у США: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01; Тернопільськ. нац. пед. ун-т імені В. Гнатюка. – Тернопіль, 2013. – 17 с.
5. Дубовская Н.А. Развитие инклюзивного образования в Италии. Електронний ресурс. – Режим доступу: http://www.ncfu.ru/uploads/doc/dubovskaya_ipmor_2015.pdf

Кукліна Г.І.
Харківський СНВК

УПРОВАДЖЕННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЕРЕЖУВАЛЬНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ – КРОК ДО ЗДОРОВОЇ НАЦІЇ

Вчити, виховувати, розвивати дитину важко, відповідально, але водночас радісно. На наших очах відбувається диво – з невмілого, невпевненого малюка виростає особистість. Усі ми хочемо бачити дитину розумною, сильною, а головне – здоровою. Найдорожчим скарбом, який отримує людина в нагороду від природи, є здоров'я. Проблема збереження здоров'я в усьому світі стає дедалі актуальнішою, а в Україні – домінуючою. Захворюваність населення постійно зростає, а абсолютно здорових дітей майже не народжується. У спеціальному навчальному закладі діти поряд з основними захворюваннями (неврит слухового нерву) мають і супутні. Більшість дітей погано засвоюють інформацію, нервові, збуджені, невірні, мають нестійку пам'ять, мислення, а висловити свою думку – це вже завдання найвищої складності. Перед адміністрацією та вчителем-дефектологом постає питання: «Як допомогти дитині? Які форми та методи дібрати в роботі з учнями аби не нашкодити?»